

GLOBÁLNÍ ETICKÝ KODEX pro kouče, mentory a supervizory

ÚVOD A SMYSL KODEXU

Všichni světoví signatáři tohoto kodexu vnímají etiku jako těžiště svého osobního i profesního života. Etika utváří to, kým jsme, co děláme, jaké hodnoty podporujeme, jaká rozhodnutí přijímáme, jakým způsobem komunikujeme s lidmi (včetně těch, se kterými pracujeme), a co považujeme za správné, nesprávné, pravdivé či nepravdivé. Etika představuje náš morální kompas a zdroj vnitřní motivace. Každý z nás jej vnímá jinak. Vyrůstali jsme v odlišných kulturách, prošli jsme různými zkušenostmi a žijeme v rozdílných geografických i společenských kontextech. Tyto rozdíly přirozeně ovlivňují naše reakce i rozhodování. Etika vzniká a rozvíjí se v našich vztazích. Vztahy překlenují rozdíly – a ty zahrnují mimo jiné místo původu, pohlaví, neurodiverzitu, sexuální identitu a orientaci, věk, kulturní dědictví, náboženství či různá znevýhodnění. Tyto aspekty formují naši zkušenost i zkušenost lidí, s nimiž pracujeme. Když se setkáváme s klienty a učícími se¹ každý přinášíme vlastní přesvědčení, hodnoty a předpoklady. Součástí naší práce je rozpoznávat, naslouchat a uvědomovat si normy, předsudky a domněnky, do nichž můžeme – často nevědomě – sklouznout. Jak tyto naše „pravdy“ ovlivňují rozhodnutí, která děláme osobně i profesně? A jak nám Globální etický kodex pomáhá? Proč je důležitý, relevantní a inspirativní pro naši praxi?

SHRNUTÍ

Tento kodex vyjadřuje úroveň profesionality, o kterou usilujeme, i základní profesní hodnoty, které chceme naplňovat. Označení „globální“ nám připomíná, že to, co z našeho etického hlediska považujeme za samozřejmé, nemusí mít stejný význam v jiném kulturním prostředí.

Kodex nám pomáhá orientovat se v současném i budoucím světě. Podporuje nás v době, kdy se naše profese dále profesionalizují a stále více využívají digitální technologie, datovou vědu i umělou inteligenci (AI). Reaguje také na výzvy dneška – klimatickou

¹ v originále je používán anglický termín Learners, který překládáme jako „učící se“, abychom zdůraznili proces učení, ke kterému při koučování, mentoringu a supervizi dochází.

a biodiverzitní krizi, extrémní projevy počasí, neúrodu, hladomory i přetrvávající rasismus, který nadále ovlivňuje zkušenost jednotlivců i komunit. Všichni členové signatářských organizací – koučové, mentoři, supervizoři, lektori/ poskytovatelé výcviků i učící se – se v rámci svého členství zavazují dodržovat principy tohoto kodexu a používat jej jako základ pro diskuzi i případné řešení stížností. Dodržovat etický kodex znamená dlouhodobě pracovat na sobě. Tato práce nás provází po celý osobní i profesní život. Kodex je v souladu s Profesionální chartou koučování a mentoringu (Professional Charter for Coaching and Mentoring), vypracovanou v souladu s evropským právem a zapsanou v databázi seberegulačních iniciativ Evropské unie.

Kodex nepředstavuje právně závazný předpis ani podrobný soubor pravidel. Působíme v mnoha členských zemích, z nichž každá má vlastní právní rámec. Kodex nám přesto poskytuje pevný základ pro přemýšlení a rozvíjení naší praxe. Můžeme se o něj opírat, když čelíme otázkám či etickým výzvám, a využívat jej k podpoře profesní dokonalosti i k uvádění etiky do reálného života.

HODNOTY

Toto jsou hodnoty, které podporujeme, doprovázené definicemi a příklady chování.

Integrita

Jednat čestně, spravedlivě a konzistentně ve všech profesních vztazích.

- Uvědomuji si, že důvěrnost je zásadní pro naši spolupráci (s výjimkou nepravděpodobných situací, kdy by došlo k porušení zákona nebo k nebezpečí újmy).
- Usiluji o spravedlivé jednání se všemi lidmi.
- Vážím si každého člověka stejně.
- Respektuji hranice koučování, mentoringu a supervize; uvědomuji si, že tyto formy práce nenahrazují poradenství, psychoterapii ani zdravotní péči.

Odvaha

Zvolit etické jednání i tehdy, když je to nepohodlné.

- Aktivně se zabývám situacemi, které mohou představovat etické dilema, a usiluji o jejich vyjasnění.
- Uznávám jedinečnost a hloubku každého setkání.
- Ke každému setkání přistupuji s otevřenou myslí a tvořivě.

Respekt

Vážít si lidí, jejich kultur a různých perspektiv a jednat tak, aby byla zachována jejich důstojnost.

- Přistupuji s úctou k lidem a k jejich jedinečnosti.
- Aktivně naslouchám.
- Usiluji o porozumění.
- Do setkání přináším celé „svě já“.

Odpovědnost

Přijmout odpovědnost za své jednání a plním své etické závazky.

- Podporuji koučování, mentoring a supervizi jako profesní praxi.
- Vědomě usiluji o kontinuální vzdělávání a profesní rozvoj a řídím se tímto kodexem.
- Vážím si jedinečnosti a tvořivosti a podporuji partnerskou spolupráci při naplňování rozvojových potřeb.
- Sleduji nejlepší zájem klienta nebo učícího se a respektuji jeho kulturní identitu.

Vytváření pozitivní změny²

Tvořit pozitivní dopad prostřednictvím naší práce.

- Usiluji o to, aby každá interakce přispívala k růstu klienta nebo učícího se
- Přispívám k rozvoji oborů, v nichž působím.
- Daří se mi provázet klienty a učící se obdobím změn a přechodů.

ETICKÝ KODEX

Kodex je uspořádán do pěti částí a pokrývá obecná očekávání profesních organizací týkající se profesního chování a jednání, a také seznam všech členských organizací, které se k tomuto etickému kodexu přihlásily:

- 1. Pojmy a jazyk**
- 2. Zahájení a ukončení spolupráce**
- 3. Profesní jednání**
- 4. Vynikající praxe**
- 5. Signatáři Globálního etického kodexu**

1. Pojmy a jazyk

Kodex je v současnosti dostupný v několika jazykových verzích. Pokud můžete pomoci s překladem do dalšího jazyka, kontaktujte administrator@emccglobal.org.

Z důvodu přehlednosti používá tento kodex následující používané pojmy:

- Koučované, mentorované, supervidované klienty a osoby ve výcviku či vzdělávání označuje jako „klienty a učící se“.
- Kouče, mentory, supervizory a lektory / poskytovatele výcviků jako „praktikující členy“ nebo „členy“.
- Práci v oblasti koučování, mentoringu a supervize jako „odbornou práci“.
- Koučování, mentoring a supervizi jako „profesi“.

Signatáři tohoto kodexu berou na vědomí, že pojmy „profese“ a „profesní“ označují činnosti, které nepodléhají jednotné zákonné regulaci, avšak procházejí rostoucí profesionalizací a samoregulací.

Signatáři rovněž berou na vědomí, že označení „kouč“, „mentor“ a „supervizor“ nejsou právně chráněná a může je používat kdokoli bez ohledu na členství v profesní

² v originále „Making a difference“

organizaci. Každý signatář proto jasně vymezí, kteří jeho členové a další relevantní subjekty mají povinnost tento kodex dodržovat (dále jen „členové“). Pro správné porozumění tomuto kodexu používají členové definice a terminologii své profesní organizace, zejména u pojmů jako *kouč*, *koučování*, *klient*, *učící se*, *člen*, *mentor*, *mentoring*, *sponzor*, *supervizor*, *supervize a technologie*.

2. Zahájení a ukončení spolupráce

Při odborné práci s klienty a učícími se v jakémkoli uspořádání jednají členové v souladu s tímto Kodexem a zavazují se poskytovat úroveň služeb, kterou lze od praktikujících členů oprávněně očekávat.

Před zahájením práce s klientem nebo učícím se členové tento kodex zpřístupní, vysvětlí, že se jím ve své práci řídí, a seznámí klienty, učící se i sponzory s postupy své organizace pro podávání a řešení stížností.

Členové před zahájením práce zajistí, že klient, učící se nebo sponzor zná a plně chápe povahu, podmínky a pravidla dohody o koučování, mentoringu nebo supervizi, včetně finančních a logistických ujednání a zásad důvěrnosti.

Členové využívají své odborné znalosti a zkušenosti k porozumění očekáváním svých klientů, učících se a sponzorů a dohodnou se s nimi, jak je plánují naplnit. Členové se rovněž pokusí vzít v úvahu potřeby a očekávání dalších relevantních zúčastněných stran. Na začátku spolupráce členové otevřeně a transparentně informují o metodách své práce a pružně je přizpůsobují potřebám a kontextu klientů nebo učících se. Ochtově sdílejí dostupné informace o používaných procesech a standardech.

Délku spolupráce členové nastavují tak, aby byla přiměřená pro dosažení sjednaných cílů, a aktivně posilují samostatnost, nezávislost a důvěru klientů a učících se ve vlastní schopnosti.

Členové zajistí, aby prostředí, v němž se koučování, mentoring nebo supervize odehrávají, podporovalo učení a reflexi směřující k dosažení dohodnutých cílů.

Při práci se členové řídí zájmy svých klientů a učících se a zároveň si uvědomují sdílenou odpovědnost za to, že nepoškodí zájmy sponzorů, dalších zúčastněných osob, širší společnosti nebo životního prostředí.

3. Profesionální jednání

Integrita

Členové jsou náležitě kvalifikováni pro práci se zvoleným klientem nebo učícím se a pravdivě představují své odpovídající zkušenosti, profesní kvalifikaci, členství a certifikace/akreditace klientům, učícím se, sponzorům, zainteresovaným stranám a kolegům.

V komunikaci s jakoukoli stranou členové přesně uvádějí hodnotu, kterou poskytují jako koučové, mentoři nebo supervizoři, a kterou jim v této roli přiznávají klienti nebo učící se.

Členové zajistí, aby o jejich odborné způsobilosti, kvalifikaci nebo akreditaci nebyla uváděna ani naznačena žádná nepravdivá či zavádějící tvrzení, a to v žádných publikovaných či propagačních materiálech ani jiným způsobem. Vždy přiznávají

autorství práce, myšlenek a materiálů druhých jejich původním autorům a nepřivlastňují si je.

Pokud vznikne střet zájmů, otevřeně jej oznámí a řeší jej v souladu s právními předpisy. Žádným způsobem nepodporují, nezúčastňují se ani se nedomlouvají na jednání, které by bylo nečestné, nezákonné, neprofesionální, nespravedlivé nebo diskriminační.

Důvěrnost

Při práci s klienty a učícími se zachovávají členové nejvyšší míru důvěrnosti všech informací týkajících se klientů, učících se a sponzorů, pokud zveřejnění informací nevyžadují právní předpisy.

Členové jasně upozorní klienty, učící se i sponzory na okolnosti, za nichž nelze důvěrnost zachovat (například při nezákonné činnosti, vlastním ohrožení nebo ohrožení druhých), a kdykoli je to možné, dohodnou se s nimi na tomto omezení důvěrnosti.

Členové uchovávají, ukládají a likvidují veškeré údaje a záznamy související s prací s klienty a učícími se, včetně digitálních poznámek, souborů a komunikace, způsobem, který zajišťuje co nejvyšší možnou míru důvěrnosti, bezpečnosti a ochrany soukromí a jednájí v souladu se všemi příslušnými právními předpisy a dohodami platnými v zemi klienta v oblasti ochrany osobních údajů a soukromí.

Členové informují klienty nebo učící se, že svou práci podrobují supervizi, a upozorní je, že v jejím kontextu mohou být anonymně zmiňováni. Zároveň je ujistí, že samotný supervizní vztah je důvěrný.

Pokud je klientem nebo učícím se dítě či zranitelný dospělý, členové se dohodnou se sponzory nebo zákonným zástupcem na zajištění přiměřené míry důvěrnosti a hranic ochrany v zájmu klienta nebo učícího se a postupují v souladu se všemi příslušnými právními předpisy a ochrannými opatřeními.

Nevhodné interakce

Členové jsou odpovědní za nastavení a udržování jasných, vhodných a kulturně citlivých hranic ve všech osobních i online interakcích s klienty, učícími se a sponzory.

Členové se přísně vyhýbají jakýmkoli partnerským nebo sexuálním vztahům se současnými klienty, učícími se nebo sponzory a nevstupují do nich.

Střet zájmů

Členové nezneužívají klienta ani učícího se, neusilují o získání jakékoli neoprávněné finanční nebo nefinanční výhody z jejich vztahu a bez jejich souhlasu nevyužívají jejich osobní, profesní ani jiné údaje.

Aby předešli jakémukoli střetu zájmů, členové aktivně oddělují profesní vztah s klientem nebo učícím se od jiných forem vztahů.

Členové zůstávají obezřetní vůči možnému střetu zájmů obchodní či osobní povahy, který může vzniknout z pracovního vztahu, a řeší jej rychle a účinně tak, aby klient, učící se ani sponzor neutrpěli žádnou újmu.

Členové zohledňují dopad vztahu s jedním klientem nebo učícím se na jiné vztahy s klienty či učícími se a případný střet zájmů projednají s těmi, kterých se může týkat. Jakýkoli střet zájmů otevřeně a transparentně oznámí klientovi nebo učícímu se, a pokud vznikne spor, který nelze účinně řešit, dohodnou se na ukončení vztahu.

Ukončení profesního vztahu a přetrvávající zodpovědnost

Členové respektují právo klienta nebo učících se ukončit spolupráci kdykoli v průběhu procesu, v souladu s podmínkami smlouvy o poskytování koučování, mentoringu nebo supervize.

Členové vyzvou klienta, učícího se nebo sponzora k ukončení spolupráce, pokud se domnívají, že by jim lépe posloužila jiná forma odborné pomoci.

Členové mají připravený jasný plán zajištění pokračování služeb pro případ, že by neočekávaně nemohli práci dokončit, a tento plán sdílejí tak, aby byli klienti nebo učící se předem informováni a připraveni.

K takové situaci může dojít například v důsledku náhlé zdravotní nezpůsobilosti člena nebo člena jeho rodiny, zhoršení jeho psychického či fyzického stavu nebo jeho nečekaného úmrtí.

Členové musí mít rovněž připravené předání současných klientů a učících se a jejich záznamů v případě plánovaného ukončení praxe, například při odchodu do důchodu.

Členové si uvědomují, že jejich profesní závazky trvají i po skončení profesního vztahu. Patří sem hlavně:

- zachování důvěrnosti všech informací týkajících se klientů, učících se a sponzorů a pečlivé a etické nakládání s důvěrnými, osobními nebo jinými údaji,
- zamezení jakémukoli zneužití dřívějšího vztahu, které by mohlo poškodit profesionalitu nebo integritu člena nebo profesní komunity,
- zajištění následného vyhodnocení či dalších kroků, na nichž se strany dohodly.

Udržování dobrého jména profese

Členové jednají tak, aby vždy posilovali dobrou pověst profesních služeb, například tím, že využívají technologie v souladu s profesními nebo právními standardy.

Členové projevují respekt k inovativní rozmanitosti přístupů používaných členy i dalšími osobami v profesi a k různorodým eticky podloženým přístupům ke koučování, mentoringu a supervizi, včetně využívání datových technologií a umělé inteligence.

Odpovědné jednání

Členové se řídí stanovisky a zásadami své profesní organizace v oblasti inkluze, rozmanitosti, společenské odpovědnosti a změny klimatu.

Členové se vyhýbají vědomé diskriminaci z jakéhokoli důvodu a usilují o rozvoj vlastního povědomí o možných oblastech diskriminace a předsudků, včetně využívání technologií nebo nepřesných či falešných údajů.

Členové si uvědomují možnost nevědomých předsudků a systémové nespravedlnosti a usilují o respektující a inkluzivní přístup, který přijímá a zkoumá individuální odlišnosti.

Členové konstruktivně upozorňují a nabízejí podporu kolegům, zaměstnancům, poskytovatelům služeb i klientům, u nichž vnímají diskriminační jednání nebo neochotu převzít odpovědnost za své chování a jednání.

Členové sledují svou mluvenou, písemnou i neverbální komunikaci s ohledem na možné projevy skryté zaujatosti či diskriminace.

Členové se zapojují do profesního rozvoje, který posiluje jejich sebereflexi v oblasti inkluze, rozmanitosti, technologií a aktuálního vývoje potřeb společnosti nebo životního prostředí.

Porušení profesního jednání

Členové berou na vědomí, že jakékoli porušení tohoto kodexu, které bude v řízení o stížnosti shledáno oprávněným, může vést k sankcím, včetně ztráty akreditovaného statusu a/nebo členství v profesní organizaci.

Člen vyzve jiného člena, pokud má důvodné podezření, že jedná neeticky, a pokud se situaci nepodaří vyřešit, oznámí tuto skutečnost příslušné profesní organizaci.

Právní a zákonné povinnosti a závazky

Členové mají povinnost průběžně sledovat a řídit se:

- všemi relevantními zákonnými požadavky v zemích, kde vykonávají svou profesní činnost,
- právními předpisy v oblasti ochrany a bezpečí při práci dětmi nebo zranitelnými dospělými,
- příslušnými organizačními směrnicemi a postupy v kontextu vykonávané práce.

Členové mají sjednáno odpovídající pojištění profesní odpovědnosti k pokrytí jejich koučovací, mentorské a supervizní práce pro země, ve kterých působí a kde je takové pojištění odpovědnosti dostupné.

4. Vynikající praxe³

Způsobnost k výkonu praxe

Členové vykonávají svou činnost v mezích své odborné způsobilosti. Pokud je to vhodné, doporučí klientovi nebo učícímu se zkušenějšího či odpovídajícím způsobem kvalifikovaného praktikujícího člena.

Členové dbají na to, aby byli zdravotně i psychicky způsobilí k výkonu své praxe. Pokud tomu tak není, nebo pokud si nejsou jisti, zda mohou ze zdravotních důvodů bezpečně vykonávat praxi, vyhledají odborné vedení nebo podporu.

Průběžná supervize

Členové se účastní supervize vedené odpovídajícím způsobem kvalifikovaným či zkušeným supervizorem nebo kolegiální supervize, a to s četností přiměřenou rozsahu a povaze jejich koučovací, mentorské nebo supervizní praxe, požadavkům jejich profesní organizace a úrovni jejich akreditace. Současně si vedou záznamy o své reflektivní praxi. Členové dbají na to, aby žádný jiný existující vztah v rámci supervize – profesní ani osobní – nenarušoval kvalitu supervizní práce.

Členové projednávají jakákoli etická dilemata a možná i skutečná porušení tohoto kodexu, včetně těch, která souvisejí s využíváním umělé inteligence a technologií, se svým supervizorem nebo v rámci kolegiální supervize, aby získali podporu a odborné vedení.

³ v originále „Excellent practice“

Průběžný profesní rozvoj

Členové rozvíjejí své schopnosti v oblasti koučování, mentoringu a supervize prostřednictvím udržitelného, tvořivého a eticky založeného vzdělávání a dalšího na budoucnost zaměřeného průběžného profesního rozvoje (CPD).

Očekává se, že členové přispívají profesní komunitě způsobem odpovídajícím jejich úrovni odbornosti. Může jít například o neformální kolegiální podporu kolegům z praxe, přispívání k rozvoji profese – výzkumem, publikováním, dobrovolnictvím atd.

Členové systematicky reflektují a vyhodnocují kvalitu a význam své práce i jejich výsledků prostřednictvím zpětné vazby od klientů, učících se, sponzorů a dalších zainteresovaných stran i prostřednictvím dalších aktivit profesního rozvoje, aby zlepšovali svou praxi a porozumění.

5. Signatáři Globálního etického kodexu pro kouče, mentory a supervizory

Všichni signatáři kodexu jsou profesní organizace.

Globální etický kodex představuje zastřešující etický rámec pro signatáře a neupravuje postupy řešení stížností ani žádné možné etické dilema. Odpovědnost za celkovou správu proto přenáší na jednotlivé signatáře, kteří vytvářejí a uplatňují vlastní konkrétní zásady a postupy odpovídající rozsahu etických odlišností, rozmanitosti praxe a místním či specifickým podmínkám.

Taková doplnění nesmějí být v rozporu s podstatou tohoto kodexu ani nezakládají povinnost ostatních spolusignatářů je přijmout. Signatáři mohou tato doplnění sdílet v rámci průběžné spolupráce a výměny zkušeností mezi profesními organizacemi.

Signatáři Globálního etického kodexu se nezapojují do řešení stížností týkajících se jiné signatářské organizace. Každou takovou stížnost je třeba podat přímo této organizaci.

Pro více informací o každém signatáři kodexu, včetně členství, akreditace, standardů, správy a postupů podávání stížností, navštivte prosím příslušné webové stránky signatáře.

Aktuální signatáře kodexu lze nalézt zde: [Global Code of Ethics](#).